శబ్దఖణ్డ
శబ్దసామాన్యకమ్

మంగళశ్లోకం

౧

అథ శబ్దో నిరూప్యతే। తత్ర శాబ్దప్రమితికరణం శబ్దః। శాబ్దత్వం చ శబ్దజ్ఞానజన్యత్వవిశిష్టం జాతివిశేషః। జన్యపద
ఞ్చ జన్యత్వవ్యభిచారి కార్యతావచ్ఛేదకజాతిసాంకర్యత్వసత్త్వపక్షవిషయకత్వావ్యభిచారి జాతిసాంకర్యత్వం వా ప్రత్య
క్షానుమితిస్మృతీనాం వారణాయ ప్రత్యక్షత్వం తత్ర తాదృశకారణప్రత్యక్షతావదీనాం సత్త్వాత్। జాతిసాంకర్యత్వం అనుమితిత్వా
వ్యాపకజాతిసాంకర్యత్వం వా అనుమితిత్వాదీనాం [illegible] తదవ్యాపకజాతావ్యాప్యసత్త్వేన తావత్। జన్యపదఞ్చ
జన్యత్వవ్యభిచారి జాతిసాంకర్యత్వమతిప్రసక్తం అనుమితిత్వాదీనాం సత్త్వాత్। ఇదఞ్చ జన్యత్వవ్యభిచారి అనుమితిత్వం వ్యా
పకజాతిసాంకర్యత్వం చానుమితావపి అనుమితిత్వసాంకర్యవత్త్వాదఞ్చ జన్యత్వావ్యభిచారి తావత్। అతః [illegible] ఉపమితివ్యా
ప్త్యం చోపమితావతివ్యాప్తివారణాయ శాబ్దత్వం చోపమితావతివ్యాప్తివారణాయ పదం। [illegible] శాబ్దః। శక్త
[illegible] శక్తిజ్ఞానం తజ్జ్ఞానకరణత్వమత్ర తదా అనుమానం పక్షసాధ్యసంబన్ధేన [illegible] చైత్రేణ [illegible]
ధర్మం ప్రత్యక్షమితి ప్రతీతేః కేవలం పదజ్ఞానం విషయం అన్యథా వేతి విప్రతిపత్త్యం తేషాం పదజ్ఞానవిషయత్వవిశిష్టేనైవ కారణేన
యాగ్యత్వయోగ్యత్వ స్వరూపేణ శబ్దజ్ఞానం పదార్థం శబ్దసాధ్యకార్యవ్యతావచ్ఛేదకత్వం తత్ర శబ్దః। తత్ర పదానాం
శక్తిపదార్థః శక్తసాధ్యకారకవృత్తితావచ్ఛేదకపదం తత్ర వృత్తితావచ్ఛేదకత్వం తత్ర వ్యాప్తి [illegible] శబ్దానాం సత్త్వ
యోగానుపపత్తిః [illegible] మితిరూపః। తత్సాధ్యః సాధ్యజన్యతావచ్ఛేదకత్వం తత్ర తయోశ్చతర్కాః। అథ పదమితావన్సా
త్మాత్మం తత్త్వం తస్యతమిదం [illegible] యోగ్యత్వ [illegible] అతివిస్తర [illegible] కార్యం [illegible] తదాంశు
[illegible] తతః సామగ్రీ [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] సాధ్యవిశిష్ట [illegible] శక్తిగ్రహం సాధ్యవిశేషణం [illegible]
ఇతి శక్తిగ్రహం అథ కోయం శక్తిః అస్మాత్ పదాత్ అయమర్థో బోద్ధవ్య ఇతి ఈశ్వరేచ్ఛా [illegible] శక్తిః

ಆವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ತ್ವಂ ಕೇತವಾಂಗಿ ದ್ವಾರತುಪತಾಂ ದ್ವಾರಂ ಠಠಂ ಪಾಂ ರಾಂ ಘಾಂ ವಾಂತಿ ನಚಟಂ ಕೈರ್ತೋಂ ಸ್ವೀಷ್ಠ ಪ್ತ್ವಾ ಚ ಯು ಸುಕ್ಷೋಂ ರಿಶಿಂ
ಶ್ಲಪ್ಪ ಇತ್ಯಾಸ್ವಕಾರಿಕೆ ಜ್ಞಾ ಪಂ ತ್ರೈವಂ ಪಾಂ ಮುರಾಂದಿ ಸಂಕೇತಿತಾಂ ಅಭಿ ಶಬ್ದಾ ಅಭಿಧಾಯ ಕಾಸ್ಸ್ಯ ಶಿವ ಬಿ ರವಿಂ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ
ಪರಿಧಾಂ ಶಿಂ ತ್ರಿ ಸ್ವಶಬ್ದಸಂ ಕೇತಃ ವಾಂಪ ಘಾಂ ಕ್ಷಿತೆ ಸೋಂ ಸ್ತ್ರಿಪಾಂ ರಾಂ ಘಾಂ ವಾಂತಿಕ ಧ್ವಂ ತಪಾಂಗ ತತೋಂ ಸ್ವೃಯ ಬೋಂ ಧನ್ವಿತಿ ಚೆ
ಶಕ್ತಿಪ್ರಮಾಂದಿತಿ ಗೃಹಣಂ ಕಧ್ವಂ ತಪಾಂಗ ಪಾಂಪು ರಾಂ ಸಾಂ ರಾಕ್ಷಶಭುವಿ ಪುಪಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ನಕಾರಾಂ ಬಾಂಧಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಕ್ಷಾದಿತಿ
ಚಿ ಕಾಬ್ಧತೆ ರಾಂವ ದಿಸ್ವರ ಸಂ ಕೆ ತತ್ತ್ವರತ ಗ್ರಹಂ ಕಾರ ಗಾಂ ಕಿಂ ತುಳಂ ಕತ್ವ ಅಜ್ಞ ಚತೆ ಪಾಮ ಚಿತ್ರಾಂ ಜ್ಞಾನಂ ಅ ಪು ಕ ಳಂ
ಕತಿತ ಸ್ಮೃತ್ರಾದಿ ಶಬ್ದಾರ್ಗಾಂ ರಾಂಗ ತರಿಬಿ ಪ್ವ ದಕ್ಷಪಂ ವಿರಾಂಗಾಂ ವು ಕುರ್ಯಾದಿತಿ ಸಂಮಾರಕೃತೆಃ ತಸ್ಯಾಪಿ ಶ್ರೀಶಂ ಕೆ ತತತ್ವಮಿತಿ
ಗ್ರಹಣಂ ಸ್ಯದಕ ತಾಸೋಂ ಯುಂ ಸಂಕೆತಃ ಕಧ್ವಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಡಪಮಾಂ ಗಾಂ ದಿತಿ ಚಿ ತಸ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಯಕ ಜ್ಞಾನ ಪಯಾಂಳ ಕತ್ವಾತ್
ತ ಸ್ವಭ ಶಕ್ತಿ ಗ್ರಹಂ ಪಯಾಂಳ ಕತ್ವಾತ್ ಇತಿ ತಬುಧ್ಯತೆ ಪ್ರಧಮ ಲಾಂ ಶಕ್ತಿ ಗ್ರಹಃ ವ್ಯವಹಾರಾಂತ ತದ್ವಾಂ ಹಿಂ ಪುಚ ಮಾಂ ರಯತಿ ಕೆ
ರಬಿ ದುಕ್ತಃ ಕಪ್ರರತದರ್ಗಂ ಪ್ರತಿಪ್ರತ್ಯ ಟ ಬವಾಂರಯತಿ ತಸ್ಮಾಂಬಲ ಶಮಾಂ ಸೋಂ ಪಾಂಲ ನ್ಯಯಾಂ ಪ್ರಯಾಂಯಾಂ ತಸ್ಯಪ್ರಯತ್ನೆ
ಪರುಮಿ ಸೋಂ ತಿ ತಿಶ್ರರಬಷು ಪಾಂರಯ ರಪ್ರಯ ತ್ನೇರತ ಸ್ವಜ್ಞಾನರ ಪರು ಮಿ ಸೋಂತಿ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನೆ ತೇರತದಾ ಸ್ವಯಾಂ ತ ಅತಸ್ಯ
ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾಂ ಹ್ಲಾಂಗಾಂ ಅಬಳಿತತ್ವಾಪ್ಲ ಪುವ ಹಿಂತಾಂ ಕಲ್ಪಯತಿ ಸ್ವಪ್ರಚತಸ್ಸ್ವತಿ ಪ್ರಗಂ ನಫಂಗಾಂಯ ತಜ್ಞರ ಗಾ ಗುಣಾಂ ಲಿಂ
ಸಂಕೇತ ರೂಂ ಪಂ ಶಂ ಬಂ ಧಂ ಕಲ್ಪಯತಿ ತಿಶಿ ಪುಳ ಪಪನ್ನಂ ತದಕಂ ತರಂಚ ಕೇಪುಬಿ ಜ್ಞಪಹಾರಾಂತ ಕೃಬಿ ಪುಪ ಪಾಂಗಾಂ
ತಿ ಕೃಬಿ ಕೃಷ್ಣಾ ತಿ ಕೃಬಿ ದ್ವಾಕರ ಲತಿ ಕೃವತಿ ತ್ರಾ ಸಾಂದೆ ಶಿತಿ ಸಂಷೆ ಸ್ಯದಿ ತತ ತಯಾಂರ್ಥ್ಯ ವಹರಂ ಪಶ್ಯಾರಾಂ ಸಂಕೇತಾಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಃ
ಕಧ್ವಂ ತಯಾಂ ಶವಸಂಕೆತ ಗ್ರಹಃ ಅನ್ವಯಾಂ ಪ್ರವಹಾರಾದಿತಿ ಚೆ ಅವ ಸ್ಥ ರಾಪತ್ರೆಃ ಅರಾದಿತ್ಯಾದಿಯ ಮಿಪ್ಪಮುಪತಿ ಚ
ಗಾಂ ದ್ವಾಂತದ ಸಂಭವಾಂತ ಪ್ರಕಂತು ಪಾಂಗಾಂ ಘಾಂವಾಂ ತು ಗಾಂ ದೆರೆವಾಂ ಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ಚೆ ಕಾಶ್ಯಪ್ರಪಾರ್ಯಕಿ ಕರಣ ಕಾರ್ಯಕಿಕರಣ

ತದರಂ ತರಂ ಚಷು ಪಾದಿ ಪದಾರ್ಗಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಂ ವಾಂ ಬೋಂ ಧಾಪಾಂ ಘಾಂ ಷು ಶಿ ಪದಂ ಷು ಶಿ ಧ್ವ ಜೀರಕಮಿತಿ ಕಲ್ಪಯತಿ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

2 ఇతి శేషవత్సు పాంచా అదృష్టత్వత్త్రి విరోధాత్ తత్ర యత్ర కార్యతావాంచ కపద యమ ఇవాన్యశేషోంగాని తదాహ కస్య
పుర్వపాంగ శతిం వంవయిం కమ వపస్వ పదార్థస్య ఇంగానాం గృహత ... అస్య పాంగ కారణం కాం రాన్యస్త తవాం వ కత్వత్ర తదాహ
కపదసవమి ఇపర్యవసానం గాత్రి త్వసంగతం అసంగతం చార్థం వాంద అప్రామాణ్యమితి అత్రాస్యతే ద్వివిధా హి
పదశక్తిః ఆఖ్యాత విశేషాకారా చాతత్ర ఆఖ్యాత విశేషాకారాన్వితా । తత్ర ఉపదానాత్ కార్య
తాత్పర్యక పదాన్తరాంశం తదన్వితపదార్థం కార్యాన్వితపదార్థత్వ తదపి తాత్పర్యవిషయో దశ్యప్రామాణ్య
మితార్థంః తత్ర అవాంతరార్థపరత్వేనాపి ఉపదేశ ఏవ శక్తిగ్రహః ఇతి కార్యాన్వయ అన్యత్ర
ప్రథమం మహల ఉపదేశం చాంద్రం పదార్థమితి విప్రతిపత్తి కార్యతాత్పర్యం శక్తిగ్రహస్య దాంవతమ పదార్థ
సువిచారాత్ శక్తిగ్రహస్య చాంద్రతః గౌరవాత్ అవశన ప్రవృత్తస్య ఉపదేశ శక్తిగ్రహం కల్పనాంకరం ప్రథమం ప్ర
వృత్తాం బలవత్తం కార్యాన్వితే శక్తి కల్పనాం బాధితమితి చేన్న ప్రథమ కల్పనాయాః బలవత్తాప్రశక్తేః ఇతి ప్రథమ
ప్రవృత్తస్యైవ బలవత్త్వం ప్రాథమిక దృష్టాంతాయాః ప్రథమప్రవృత్తాయాః కార్యాన్వితస్య ప్రవృత్తితాత్పర్యాం
వత్త్రేః పరమ కల్పనాయాం లాఘవ సహాయ తయా బలవత్త్వమపి శక్తం కార్యాదితో వ్యవస్థాం యాం
స్యాత్ తస్యాం సంగ్రహం మాత్రం తత్ర సంగ్రహం మాత్రం వ తిబాధ్యో ఘటమాదాయ కృత్రిమా దాం పత్తేః
... తదాహ శతం శక్తిప్రమాణ్య ప్రతాపశయాః ... అ న్యవా తదాం
పాండ్యం స్వతి స్మృతి తిథిస పురాణ పారా ప్రామాణ్యం సాపేత తదాహ సుస్థాం వ ... సంకేతం మి ... స్త్రైః తదువ ఏవ తాం కేక్త

ಪದಾರ್ಥೇ ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಸ್ಯಾನ್ವಯಿತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಶಕ್ತಿಮಾನ್ ತತ್ವೇ ಪ್ರಯೋಜಕಾಂಶವೃತ್ತಿತ್ವೇನೈವ ಅನುಗಮಃ ೧

ಬುದ್ಧಿಬಂಧಃ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನಕರ ಇತಿ ತಸ್ಮಾತ್ ಏವಂ ಪದಪ್ರತಾತ್ಪರ್ಯ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ವ್ಯಕ್ತ್ಯಾಕಾರ ಸಾಧ್ಯತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಇತಿ ಸ್ವರೂಪತೋ
ಹೇತುತ್ವೇ ಇತಿ ಯುಕ್ತಮಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿರ್ವಾಚ್ಯಃ ಕುಲಾದಿ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ಸಹಕಾರಿ ತದಂಗಂ ಗಂಗಾಪದಸ್ಯಾಪಿ ತೀರವೃತ್ತಿರ್ಲಕ್ಷಣೈವ ಅತಃ ಕೇವಲಂ
ಲಕ್ಷಣಾ ಪದಶಕ್ಯಪದಶಕ್ಯಾನ್ವಯಿತ್ವ ಇತಿ ಲಕ್ಷಣೈತ್ವೇ ತಸ್ಯೈವ ಪದ್ಧತಿ ಹೇತುಃ ವೃತ್ತಿರ್ನ ತು ಶಕ್ತೈವ ಅಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಲಕ್ಷಣಾತ್ವೇ ವ್ಯಕ್ತ್ಯೈ
ಅನ್ವಯಬೋಧಾತ್ಪರ್ಯ ಸ್ವಲಕ್ಷಣತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ಕಿಂ ವಾಚ್ಯ ತ್ವಾರ್ಥೇ ಶಾಬ್ದ ಹೇತು ಪದವೃತ್ತಿರ್ನತು ತದರ್ಥ ಶಕ್ತೈವ ಶಕ್ತೇರಭಿಧಾವತ್ತ್ವಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿ
ಸ್ವಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧೋ ಹಿ ಲಕ್ಷಣಾ ಅತ್ರ ಗಂಗಾಪದಶಕ್ಯಃ ಪ್ರವಾಹವಿಶೇಷಃ ತತ್ಸಂಬಂಧಸ್ತೀರ ಇತಿ ಸಾ ಚ ಲಕ್ಷಣಾ ದ್ವಿವಿಧಾ ನಾನಾ
ಸ್ಯಾ ಚ ತತ್ರ ಸಾಂಕೃತ್ಯಾತ್ ನ ಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧೋ ನಾನ ಲಕ್ಷಣಾ ವಾಚ್ಯ ಇತಿ ತದನ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಯುಕ್ತಮಿತಿ
ಲಕ್ಷಿತ ಏವ ವೃತ್ತಿಕ ತಂ ತದಪಿ ಪುರುಷಪದ ಶಕ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾ ತಂ ಜಪದಂ ಸಂಬಂಧ ಶಕ್ತಂ ಅರ್ಥ ಸಂಬಂಧ ಸ್ವ ಅನ್ವ
ಯವಿರೋಧ ಜ್ಞಾನ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಭೇದ ಇವ ಇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರಾಪಿ ತದಾ ಪತ್ತಿಃ ಅರ್ಥಾವಾದಾರ್ಥಯೋರಭೇ
೮ ದಶೈವ ಅನ್ವಯಾರ್ಥತ್ವ ತಥಾ ತತ್ರೈವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಾ ಮಧ್ಯಮಯೋಃ ಶಬ್ದಯೋಃ ಕಿಂತು ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥ ವಾ
ರ್ಥಯೋರಿತಿ ತತ್ರ ವಿಶೇಷಣ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಕರ್ಥಂ ತಯೋಃ ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ವಯೋರ್ನಾತಿ ಸ್ವರೂಪಂ ವಿನಾ ಪದಯೋ ಅರ್ಥಸಂಬಂಧ ಲಕ್ಷಣಾ
ಪತಿತ ಶೈತ್ಯ ತಥಾ ಬರಾಜಸಂಬಂಧಃ ಪುರುಷ ಇತಿ ವತ್ರ ದರ್ಶ್ಯಸ್ಯಾವಿತಿ ತದ್ವಾಂ ಪತಾಂ ಶವ ಸ್ಥಾನ ಅರ್ಥ ರಾಜ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರೆ ಜಮುಭಾ
ಯೋ ವಿವರಾಜ ಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಅಂತಯೋರ್ಗಾವ ಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧೋ ಹಿ ಲಕ್ಷಣೇತ ಪ್ರಸಕ್ತಂ
ಪ್ರತ್ತಿ ರಾಜಪದಂ ರಾಜಸಂಬಂಧಿ ಲಕ್ಷಣಂ ತಥಾ ಭೇದೈವ ಪದಾರ್ಥಯೋಃ ಸನ್ನಿವಂಶ ಕಥಾಯಾಂ ಪತ್ತಿಃ ಪರಾಂ ನ ಶೂ ವ
ದಸಂಯೋಗ ಪದಂ ತಯೋಃ ಸ್ವಲಕ್ಷಿತಾರ್ಥ ಪಾತ್ ಅನ್ಯ ಲುಪ್ತಾ ಷಷ್ಠ್ಯೇವ ಅನ್ವಯಂ ಬೋಧಯತಿ ಷಷ್ಠೀ ತು ಪದಮಜಾರತ ಸ್ತು ಅತ್ರಾ

పంచత్రిశ్లం

తే

ష్యంయ ప్రత్యయః శక్తిగ్రహాంద్వారా శిపదలక్షణయాం ఇతి నేన్న వక్తృః స్వేయాం న్యాశరణత్వ సహాం శక్తైష్ట్య సముదాయాంతిపనిక్షిప్తే శక్తి
తేవశక్యైవం రాజపదశక్తి వివిధ షోడశకాంశ వరలాదివదాంద్యయప్రత్యయం నాన్యదితివాశ్యం సమస్తశక్తిగ్రహే ప్రపంచస్య నాం
నరాంశరణాంవయవశక్తిగ్రహాం అలసాం నగ్రాహాంస్వంప్రవణతితన్వక్తిగ్రే హంశ్యన సముదాయగ్రహేహేతు తాపది తాన్య
పాటః తత్ర అవయవలక్షణం న్యాయ్యైం పక్షత్వా సముదాయశక్తిః పాంశాంపాంకృత్ తదుక్తం జహత్స్వార్థాక తలతత్రైవయత్ర
రూం క్త్వా రూపేం క్షిణితస్మాదక్షధోంపపత్యా నహాంనేశక్తి రయుక్తేతి కంప్యేపః నాన్యదితత్తమాంస్తు తత్త్వ లక్షిశక్తి బోధయత్రి
హాశితల చిత్రగు పదచిత్రగోం సర్వమిశక్తి రాంవక్యోక్తేహిం తత్రలక్షణయాం రావహాం తద్రాహిం క్షం గోం పదంగోం సర్వ
మలక్ష్యకం చిత్రపదం హాం చిత్ర సర్వమి లక్షకం త్వః హిం చిత్ర సాన్యత్రగవాంస్వయః జంభవతి తస్య పదాంద్వైకదేశతాప్య
అత ఎవ గాంతాన్యవి నవాంస్వయాం పత్తిః అత్ర గోం పదం చిత్రగోం సర్వమి లక్షకం చిత్రపదం తల తాత్పర్యగ్రాహకమితి వ్యక్తి
పదం చిత్రగోం సావమి లక్షకం గోం పదం తాత్పర్యగ్రాహకమితి ద్విగం తత వశ్యాత్తత్స్యాప్తి గమకాంభావాత్త్వముదాం తత్
త్రేశపతిపతి అత్రాం వ్యతేవి గమకాంభావాజస్తు పదద్వంతిబలక్షణేతు సముదాయశక్తిః అన్యలక్ష్యతాప్తనిమాంమాం శకాం స్త
సముదాయ ఎవలక్షణే చిసముదాయస్వశక్త్యాభావాల క్షే గసు పపత్తిః వ్యచాం స్వసంబంధం లక్షణే అన్యా చాత్రవాన్యసర్వబ
విశిష్టం పాం క్త్యం అన్యథాకా గతిగగ ఖిరాయాం దార్యం షోం వ్యత్వాప్యహా దిపదం తీరలక్షకం గంభీరాంయాం మి త్వార్థయాం
పత్తేః హిం తీరం గఖిరం గాంభిగభిరపదం తీరలక్షకం దార్యమిత్యర్థయాం పత్తేః హిం తీరం దితనస్వపకస్యగతి కతయాం వాంక్య
షేవగ ఖిరకతీరలక్షకమితార్థహోం అత్రాం వ్యతేవాంక్యం వివిశవాపికర్ణో మోథకం తక్షాం కహ తాంవక్షదక శక్యైకహాం వాంద తత్ర

ತ್ಬೋಧಕತ್ವಾಲಕ್ಷ್ಯವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಯೋರುಪಸ್ಥಿತಿ: ಪ್ರತ್ಯಯಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಾನ್ವಿತ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬೋಧಕತ್ವಮಿತಿ ನಿಯಮಾತ್

[illegible]

సంఖ్యోల్లాసం

౯

పటం

[illegible] ... లక్షణ ... ఏవ ... [illegible]
తత్ర ... సంబంధి ... లక్షణ ... తత్పురుష ... [illegible]
[illegible] ... సంబంధ ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... లక్షణా ... [illegible]
[illegible] ... లక్షణాయామితి ... [illegible]
[illegible] ... ఇతి ... లక్షణేతి ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] అన్వయః
[illegible] ... లక్షణ ... [illegible]

ఘటీయం సంఖ్యాత్వత్రాంభితధిత్వటీయంషః అనిత్యఘటీయం సంఖ్యాత్వత్ర ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకః తథాపి సత్తిభూతతత్తిఘటీ
సంఖ్యాత్వస్యాప్యపపత్తేః అన్యోన్యాభావత్వేన తాదృశదితి కిం తు భూతలవృత్త్యభావప్రతియోగిఘటీయసంఖ్యాతి తన్నిష్ఠత్వస్య విశేషణ
తాం ఉపపత్తేః తథాం తథాం ఘటత్వత్రావ్యాదితి చేత్ ఏవ సాంఖ్యాయభావప్రతియోగి త్వేన సంభావ్యత్వయోగ్య ధర్మిత తత్త
త్రైవ ప్రతీతే రితి తత్స్వరూపసంబంధేన ఘటాభావాంతే తి అస్త్రావ్య ప్రయుక్తత్వరూపవాచ్యతాధర్మిష్ఠ ఏవ ఘటప్రతియోగిత్వతేన వృత్తిత్వే
త్ప్రత్త్వప్రతీవర్ణాంతేనావ్యవహారాణా ముపపత్తేః ఏవం జాతే సత్తా సంఖ్యాత్వత్రకాంగతిః జాతివృత్తితాప్యభావస్య సత్తాయామ
సత్తాప్యతజాతినను వేతత్వస్యభావప్రత్యక్షాభావే కృష్ణమనత్యతాప్యదితి చేదాగతిస్సత్తా జాతివృత్తిరితి వాంఛ్యస్యల్పయోగ్య
మెవేదం వాంఛ్యం వృత్తిపదం వాంసంఖ్యాత్వం సంభావనిక్షిప్తవృత్తిపరమితి తుల్యం తథాభిజాతేర్ధర్మాక్షేధియం ఘటత్వమస్తీతి
తత్త్వే పాంతాంతిరిక్త సామాన్యధర్మస్యపి సామాన్యధర్మః అనైదాంశ్యయోః సామాన్యధర్మవాంత్ర స్వతిప్రతియోగ్యంతిశాంవేతత్ఘటీ
యం సంఖ్యావిశాత్యాచ్ఛేద ఏవ ప్రతియోగితే భూతలత్వఘటత్వత్ర అత్వం తాంభావ ఏవ త్వత్రైకంత్వియాం వహనం అధికరణ
తాం వాంఖ్యపదేశప్రమియాం విశిష్టరత్వం తాంభావ యోం ధేతం త్రం ప్రతియోగ్యభావయోం నిరూపయోం స్వరూపవిశిష్ట రత్వ
సాంభావబుద్ధావితి తెత్వ సపతిత్రితేః తత్త్వ ధర్మిత్వత్రకవృత్త్యభావాంశలఘుపవతత్వత్రస్వరూపవిశిష్టరభావాం
స్త్ర॥ అత్రాపియః ఏ జ్ఞాన ఇత్యాకారయత్ప్రతియోగ్యభావయోం నిరూపయోః అన్యదాంత్యయోయోః అనాంకాంక్షా తత్రానై
సాంభావయోం ధర్మత్వసామస్త్రాన్యయోం ధర్మత్వమితి వ్యుత్పత్తిః అపి ఘటఃపటఇత్యత్ర ఘటత్వ ఘట పట యోః
దాంత్యయోం ధేఅకాంక్షా అతః తత్రాపి సాంభావప్రత్యయః భూతలఘట ఇత్యత్ర తు జ్ఞానే కాంక్షదాంత్యయోః
ధే అకాంక్షేతి తత్ర సంసర్గాభావప్రత్యయః ఇతి సంక్షేపః ఏవం జగాంశ వృత్త్యంతరం లక్షణం యత్ర తదధర్మిత్వేః ఏవమయుక్తం॥

మంజరి

ఇగ్రాహితత్వ్యాపకత్వం అవ్యాపకత్వం జ్ఞానమంతరేణ విద్యమానత్వం తత్సంబంధస్య పక్షపాతః

౬ తథాహి లక్షణం తదుపన్యాసే తద్వ్యాపకత్వం జ్ఞానమిత్యాది స్వరూపం సర్వత్ర ప్రాప్తి గమ్యగమకత్వం
తత్త్వాద్యాపాదక భావాపాదనం వృత్తిత్వం తస్య ప్రతిషేధం విధిరితి వృత్తిమిదం లక్షణం విజాతీయాత్ వ్యావృత్తం సజాతీయేషు గమనాదియోగః
సంబంధస్య సంపత్తి జ్ఞానం విశేష్యతా వ్యాపకత్వం [illegible]
[illegible]

త్రయోగాణ్ణిత్యత్వాసావ్యస్త్వే త్వశ్ర్యమయుక్తం ఇతి ఖండావ్య తే కాంక్షాయాం గాణ్ణ ఇతి నిరాకృత ఇతి స్వతంత్రత్వం తదేనాన్వ్య
తత్రోదేవ తే ఏవస్వత్త్వకత్వాత్ తహోనాత్ర ఖండయతీత్యాదౌ ప్రకర్షణ జయోర్థః వర్ణం ప్రాదేః ప్రకర్షార్థకత్వా శక్తిః తస్య యోగ్యతకత్వాపత్తే
ర్విలక్షణో అశక్యత్వాద్వా జన్యత్వే జయతి రత్ర ప్రకృష్ట జయలక్షణః ప్రశబ్దస్య వాచ్యత్వాస్త్రాపకః తత్త్వమేవ యోగ్యతకత్వం ర్విజ
యః శక్య ఏవ ప్రకర్షణ లక్ష్యత ఇతి వాచ్యః జయమాత్రం శక్యం విశేష్యతయా తదాహుః శక్యాదన్యే రూపేణాజా
తే జపతి లక్షణేతి ర్విప్రాదేరేవ ప్రకర్షార్థకత్వం శక్తిః కల్ప్యత ఇతి చేన్న అన్యలభ్యత్వాదితి సూచనాయ స్మృతిత్వత్రయ లభ్య
ఖాతదేవార్థం ప్రత్యయాయతి ఖాతుతోంజమఖాంత తత్ర ప్రత్యయాం ఖాంతాదితి సంక్షేపః సాధ్యదేవ అన్యాతస్వతా త
వృత్త్యేవ శక్యః పదే తీత్యస్య వాకంక రూం త్రితి వివర న తత్త్వవ్యవహారవత్త్వ వశాదవిశక్తిః కార్యాంతర తదాదర దోం గస్కత్త్వ
త్రయమనుప్రయోగః రథాం దగాం మతే తత్తయోం గమనాం కులం ప్రయత్నే సాంగ్యత్వాత్ సాధి లక్షణావి జక్తౌ లక్షణే కంగ
రాంత అన్యథాంన్యత్వయాం సత్వాం సంకైలయప్యధార్యే తత్ అత్ర ప్లక్షం వ్యక్తం తత్తేనేతి వ్యత్వయాం సత్వాం సంఖ్యాం ఖిజ కృత్యర్గ అన్యక్ష
ల లక్షణే శక్యత్వత్రాఖ్యాపూర్వి శక్త్యాదిర్గ లక్షణే శిం జనార్యాపాం శేష్యత్వే తేవి శక్త్యాదిర్గ వాంగ్యసత్వాం శిక లక్షణేయ ఖాం ఘ్య యోగ్యగప వ్యర్థః
శక్యత్వే అశక్యత్వమబ సంబంధః సప శక్య ఏవేతి లక్షణే శక్యత్వత్వ ప్రకారకబోధ న తయాం వి సాం అసంభవాత్ తత్ర ప్రకారకత్వ
బోధోం శక్తి సంభవ త్వపశ్చాంతుం సంబంధత్వ ప్రకారకబోధ ఇతి చేన్న సత్వాం సంశైయప్యధార్యే తద్వృత్తియోగ్యయోః అసంభవ త్వ
జ్ఞానసంతదితి చేన్న పాత్రదివజర్గకైక ఫలాన్యత్ తత్ర వృత్తియోగ్యయోః శాబ్దత్వజ్ఞాన సంతదితి చేన్న వృత్త్యయోః నవికల్పవి శాంకైయ్య
గార్యతాప్రకైకై వత్త్వతింతోం వ్యపత్తేః పాంక్తి కపక్ష్య దర్గం తదితి చేన్న సంబంధత్వ ప్రకారక బోధ త తత్రాయోః శేషవచనాదివ్ర
త్తేః పాత్రదియోం నైషకవాద్యః అసం భవత్వ జ్ఞానసంతదితి చేన్న బోధోంనిబవాం త్వాత్రః బహుషు దర్శనాం తాం వయదివి భక్త
మొ సలక్షణకత్వం తదోం ఖాం వికం ఘటితం జాం నిత్యివిషయతాం యోంకత్వప్రకల్ప్య వృత్తియోగ్యవి షంయక్తైవ వృత్తియోగ్యర్థః క్రియో

౨

[illegible]

[illegible]

యత్వ

యోగ్యతావచ్ఛేదకత్వం సత్త్వప్రతితత్త్రత్వయోగాభిధానాంతత్ర ఫలదళం ప్రతివ్యాపారాంశదళేష్టవిశిష్టత్వావచ్ఛేదకవ్యాపారత్వ నిశ్చయః పూర్వత్వం ప్రతి
యోగ్యతేతత్రవిశిష్టత్వాః తదళకారణవ్యాపారత్వసాధ్యత్వః [illegible] విశిష్టత్వాః ఫలంతద్వ్యతిరేకాన్వయత్వః తదళకారణవిలక్షణకారణవ్యాపా
రాధారత్వమర్థః అత్రకారణతావచ్ఛేదకః [illegible] కత్వం ద్వితీయాన్వయాత్కత్వం తత్క్రియాజన్యఫలశాలిత్వం తత్ఫలవత్త్వమితి
[illegible] క్రియాంశాధారత్వం వ్యాపారవిశిష్టవ్యాపారత్రయాంశ్రసం సర్వపదార్థాన్వయాలాభాః । తత్ఫలవత్త్వం ఏవకర్తృః కల్పనాత్తత్ర
కర్తృలక్షణాశబ్దార్థః [illegible] ఫలమవధారంతులక్ష్మమేవఫలాంశకారణం వ్యాపారాధారత్వమర్థ ఇతి [illegible] ఫలాంశకారణతావ్య
పలక్షితాంశవిలక్షణాంశవ్యాపారాధారత్వమర్థః తతఫలాంశకారణత్వమబద్ధాత్ర వ్యాపారే [illegible] త్వజనకవ్యాపారత్వ సాధ్యత్వ
తద్ధాంశం యతాం గాంకారణంకర్తృత్వమర్థః విభాగాంశకారణంకర్తృత్వమర్థః తత్రోక్తఫలాంశకారణత్వము వలక్ష
ణం తదాకర్తృవత్త్వం తత్రవ్యాపారత్వతద్ధాంశకతాంశవర్ణ్యాంశవాంశ్రస్త్రంశవర్ణ్యయోవాంశ తాంశధిః తివిశిష్ట్రాంశ ఇత్యర్థః
తతివక్తవ్యప్రామం త్వజతివ్యాపత్తి రితివిశిష్ట్య వంశకత్వతవ్యాపి మతి వ్యాపక్త్వరాంశాః వృత్తియాన్వయాః సంయోగం గరూం
ఫలవిభాగ ధకత్వ వృత్తిత్వాః తజ్జతివ్యాధికమత్ వ్యాపారత్వరాంశయాంశ్వ విభాగ ఫల ధకత్వ పుప్పత్తి శివయోగం శాతి త్రసంఘరం
సాంత్వాన్వయాంశ త్రకృతఖ ఫలమవచ్ఛేదకమేవ వృత్తియాన్వయ సామ్యత్వ ప్రాంయాతాం త్రిశం వృత్తాంపూర్ణంపకతత్త్వత్ర గూఢామి పదార్థ
తియాన్వయత్తిః సమాఖ్యా వ్యాప్తి తద్ధాత్వర్థతా వాఖ్యదక ఫలాత్రయోరాం యోం ధకత్వవృత్తిత్రిః తపద ధాత్వర్థతావఖ్యదకఫల
శాలిత్వం కర్తృత్వమితి లక్షణం వృత్తం ద్విత్తియాం జన్యఫలశాలిత్వం తత్ప్రకృత్యం యోం కాంవకత్వప్రకృత్యాగ్న్యాత్ కర్తృత్వ
విభాగకలయోగం త్రయోతాయాంకర్తృత్వం ఉత్తే [illegible] తవాం వృత్తిస్సంయోగం కారణవ్యాపారత్వ పత్వార్థతయాం
కర్తృత్వం ఖాంపదార్ధత్వమితివిశిష్టవ్యత్వర్థ ఫలత్వ అవఖ్యదకత్వం తేనాదాంతావధార్య వ్యధాతవిశిష్టత్వం విశేష గస్పక ఇత్త
స్పర్ధాత్వర్థతావఖ్యదక ఫలశాలిత్వం ఇతిసంయోగ గాంత్రయ త్వకర్తృత్వమితి భావసత్వం తతిసం క్షేపః తస్య కజ్ఞత్వఖ్య కాంశకాంశ్రాం
వాం పత్వయోం యోం ధకత్వయోం అకాంశ్రావికం వా కాంవతత్రయోత్వత్వం యత్పదేశపదయోం వృత్తాన్వయ త్వంయధ ఇఛకంతత్ర
పస్యత్వదసమభవ్యాపారస్థాం వృత్తాన్వయం తోంత అకాంశ్రావ విభాగం వమ పదపమ త్రిశవతి గ విశిష్ట్య వదేశ పర్వాప అన్వయయోం

మంజరీ ఆకాంక్షా అత ఏవ ఆగేయసంపత్తిరిత్యాద్యాకాంక్షయా విత్యాద్యన్వయబోధః ఇతి వాచకాద్యాప్తి సముచ్చిత్యాహార్యా

వద

ఘటకం అతస్తస్య తత్సముచ్చిత్యాహారకస్య ఘటకాన్వయ ఆకాంక్షా అత ఏవ ఘటః కర్తృత్వమిత్యత్రైకఘటమితి వద్యాన్వయబో-
ధః ఆకాంక్షా విరహాత్ తదపదం తదన్వితపదస్యైవ సహాన్వయబోధకమితి భవతి తత్రా ఇత్యాదిసముచ్చిత్యాహారకాంక్షాంతి
రకాంక్షాంక్షతాద్యతాయాం పదం ద్వితీయాన్వితపదసముచ్చిత్యాన్వితమేకత్వాదికారణాంత్రయాంత్రయాంశావిశే-
ష్యబోధకమిత్యత్ర కిం న్యాయాంశమితి చేన్నాన్యః సాధ్యత్వేకత్వకర్తృతాంశ భవిష్యతి తదుపస్థాపకవిభక్తేః సహకారిత్వ-
మితి గృహాణాపాం నైవం ఘటః పురుషస్య ఘటః కర్తృత్వమిత్యాదివాక్యాదుపస్థితకర్మత్వతత్ర తాన్వయబోధ ఇతి
తత్తద్భిన్న పురుష ఏవ పదాంశం నాస్తి కాశాతదన్వయబోధోయదికస్తి తత్ర ఘటః సాధ్యత్వ ఘటే భవితి ఇతి తత్సాధ్యాంశ
భవతి తుల్యమేవ అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం కారణావిరహాదితి ఏతత్సాధ్య కాంక్షాయాః జ్ఞానం హేతుః తద్వియోగాన్వయ-
బోధాత్ అపరాంబప్రకృతాన్వయబోధసమాంకారణంగాన్వయబోధవిరహః ప్రకృతాన్వయబోధస్యరూపం
తహేతురాకాంక్షా తత్రాంఘటపదాంశయిత్యపదేనైకాన్వయబోధ ఇతి ఏకాన్వయబోధాంతరజనకం స్యజనాన్వ-
యబోధవైధుర్యవిరహాదేవం పదాంశయిత్యంశాన్వయబోధకాంతిదండేత్యన్వయబోధే రాకాంక్షాపాకాన్వ-
త్త తత్రకృం ప్రకృతాన్వయబోధకపదాంతరాకాంక్షేతి గపదాంశయిత్యన్వయబోధః ప్రకృతః యోగదండేగాంపదాంశయి
త్యన్వయబోధః ఇతి సమాంకారాకారః ఇతి విశేషయోగ్యతా సైవ పదార్థే అపరపదార్థస్య ప్రకృతసంసర్గవత్త్వం తద్వ-
యసాంఖింపత్తిత్తియోగ్యం పయః సి. కసంసర్గస్య తాద్వద్భిన్న ఏవ యసి కరం సమాంగాంశా తద్భిన్నత్వాయోగ్యం
ఆకాంక్షా ఇత్యత్ర సమవాయరూపసంసర్గమాదాయ అభిధాన్వయబోధేయోగ్యతాం సాధ్యతే తత్ప్రకృతేతి అసాధ్య
ప్రకారకం కారణం తద్ద్వయే నాన్వయబోధాంశ సంసర్గస్య అపూంత్వతావచ్ఛేదకం ప్రథమం జ్ఞానం సంభవతీతి ఏకుస్య
తియోగ్యతాయాః జ్ఞానమాత్రం హేతుః అన్తర్భావ్యత్వేన కరణం తాం వక్ష్యతి పంశయరూపం జ్ఞానం కృపాత్వేన త్వయో

తథాపి

పయః

యధార్థత్వే గాఢత్వేషు బోధ్యం ప్రాతి అవతిష్ఠతు అసంసర్గాగ్రహః ప్రతిబంధకః తదభావో యోగ్యతా సా చ స్వరూపసత్
తీ హేతుః [illegible] జలత్వాదిబోధే వహ్నిమాం ఇత్యప్యసంసర్గాగ్రహాదయోగ్యం సాధ్యవిశేష్యత్వాత్ [illegible] లాంఘువా
త్వం సంసర్గజ్ఞానం కారణం ఇత్యసంసర్గాగ్రహం ఇతివాచ్యం అసంసర్గాగ్రహం స్వతాత్పర్యసంసర్గాతిరిక్తబాధాదికం
చాజనకపరిశిష్టజ్ఞానం త్ర ఏవ హేతు తాత్పర్యధారాసత్తాత్మకధారావాహికం సుఖేత్యత్ర శ్రుతసుఖభిన్నం వేద్యమితి
జ్ఞానం సాధ్యత్వ తదభావాను మితావవభక్తేః సాధ్యతావచ్ఛేదకసంసర్గాతిరిక్తత్వం తంతం చైవ తత్ప్రత్యక్షేత్వ
తత్తదీత్వవజ్జాన్యం త్రంశంపు బోధం జ్ఞెయ ఇత్యత్ర అభిధేయతావచ్ఛేదకసంసర్గాప్రతిబంధకాత్ తద్గ్రహప్రతిబంధకః అభిధేయత్వసంసర్గప్రతి
యోగికవృత్తియోగ్యప్రాపోతవ్ముః తదభావసత్ప్రతిబంధకః యదివసాంబంధప్రతిబంధకః తదాసాంతత్రయోగ్యతా అప్యంతుపవి
షంవృత్తివారాం ప్రాప్యజ్ఞానం ధంప్రతియోగ్యతాయాం శక్యం కారణత్వమితి వాచ్యం కించ్చాం జ్ఞానం ధతాప్యవచ్ఛేదకయో
గ్యతాయాం కారణత్వం కింతు అకాంక్షాదికస్యాసాధ్యత్వం తథా తదియస్యతావచ్ఛేదకాయో విశేషః కృయాభావవత్వే వని ష్టివ
తి స్వవృత్తివారక ఇత్యాహుః అసత్త్వే ప్రత్యక్షే దాధాధకం [illegible] తద్వదిరితి విచారాంశత్వాకృశంఅ కా సంసర్గం ఆనివి యనక్త వర్ణవాసాది
పరత్వే నితాన్యది [illegible] ధరంకాలాన్యపాండరం పవర్తతుత్రపాంకేగానగ్రతాపత్తేః ఉదాహరణమితి నైవ ప్యవధాకేందవిత వాచ్యం ప్రకృతాంశ్యం
చోర్యధాకవుకాలపదప్రవధారకాంఆరవమన్వివక్షితతాపత్తేషు వేదకపదం స్యాల్యాదికరణం కంఠం దక్కసపాంకతత్వే త్రప్యయోజ్యం
ద్రాఅకులకాలవతప్రత్యల్యం పతత్స్వయోభాంధిత్వ [illegible] నాఖండపవెరిత్రాంతః [illegible] తైవం శబ్దాకాండా శధీ [illegible] స్వయం పరాంధః+
కింతుయోజకానాం క్వాదివాక్యార్థః [illegible] తఖకారకాంస్త్రాదిమత్త్వసతితాత్పర్యజ్ఞానస్యపదం తేప్యత్వయ బోధానాంతద్భాసం
చిరాధిలబోధక్రతద్వాంసం హేతుః కిం త్రైవ్యపహార్యవధరం త్పత్యజ్ఞానం తత్త్ర తత్పదమతత్పదాంష్య పదార్థ త్తరపార్థం
దర్శత్పతిఅభిసంధా పేయుతేరిత్యాఅ తదవదేతా శబ్దాక్తే పాంవసత్త్రః వస్తుకభావె ప్యపభిసంధావయి తు గతాప్రత్త్రు సాకీవ్య

క స్వవహితత్వేన ప్రత్యక్షే క్షేఅన్యవహితత్వ ప్రపూం సంసర్గవాదివివాచ్యం తత్రహి శబ్దానవదాకాంక్షయో బోధః ౪

మంజరీ

[illegible]

ఇ కృత్యసాధ్యత్వప్రకారక జ్ఞానజనకత్వాత్తేః

త్తత్ప్రవృత్తిసాధ్యత్వే ప్రవృత్తిజనకజ్ఞానస్య నానాత్వాత్ అత్ర ప్రాంచో భాట్టాః శరమతాం అనుగతికః త్వన్మతే చాదిమతః ప్రతిసంధానే కార్యజన్యం కార్య
తాజ్ఞానం ప్రవర్తకం అన్యత్ర త్విష్టసాధనతాజ్ఞానజన్యం ఇష్టసాధనతాజ్ఞానాంతరం వా ప్రవృత్తిహేతుః సామాన్యేన కార్య
తాజ్ఞానస్య సామాన్యమితి కేచిత్ తన్న లాఘవాదిష్టసాధనత్వవిషయకే కార్యతాజ్ఞానమేవ ప్రవృత్తౌ సామాన్యేన హేతురితి ష్ట
వాచ్యే త్వేతదభావాత్ సాధ్యత్వసాధనత్వయోర్విరోధాత్ కృతిసాధ్యత్వేష్టసాధనత్వయోః సంభవాత్ ప్ర
శ ధమతంతయోర్విరోధం ధ ఇతి త్వ సాధనత్వం ప్రసిద్ధమేవ ననుః అన్యత్రాపి సాధ్యతానాం ప్రవృత్తిః సాధ్యత్వం నియ తత్త్వం ఇ ష్టసాధనతా
ద యోరంతరోపాదానే కల్పకంతరం ధర్మ నిష్ఠం ధర్మాంతరయోః కృతికృతి సాధ్యమిష్టసాధనం చ సాధ్యమితి॥ అత్ర జరన్నైయాయికాః॥
ఇష్టసాధనతావిషయకం కృతిసాధ్యతాజ్ఞానమేవ లాఘవాత్ ప్రవర్తకం ఇష్టసాధనతాజ్ఞానజన్యం కార్యతాజ్ఞానమితి గౌరవాత్
నత్విష్టసాధనతాజ్ఞానాభావే ఫలాభావాదితి వాచ్యం త్వబలవదనిష్టఫలకత్వే యత్ర ఫలకృతిగాన్యత్ర తత్రాపి విశిష్టే
ప్యయాంత్వవగః ఫలం ప్రత్యవాయపరిహారం వాంఛ్ఛవం ఫలకామనాకర్తవ్యత్వే కామ్యత్వం సాధ్యత్వమితి వాచ్యం
నిత్యే ఫలకామనాకర్తవ్యత్వం త్వతాదృశం తు యద కరణే ప్రత్యవాయత్వం తత్ర కామనాపేక్ష కర్తవ్యత్వప్రయుక్తమేవ
నిత్యం ఫలపదం కామనాం నిత్యదానం సంధ్యావందనాదౌ ప్రవృత్తిః స్యాదితి వాచ్యం ఇష్టతావచ్ఛేదకం ప్రయోజకం ఇష్ట
మందోపి ప్రవర్తతే నిత్యే వంధ్యామనాగి కారి విషయకం సాధ్యతాయాం ఉపదానతత్కామనాగితదాన పుణ్యజన్య అనుచితవాన
ధికారిత్వాకరణే ప్రత్యవాయో న స్యాదితి విధేయ ఇతి తత్ర ప్రత్యవాయః ప్రాయోగికః కృత్తిత్వజాతే తత్ప్రాగభావాధికారి
విశేషణం నిత్యవిధౌ తు ఇష్టసాధనత్వం బలవద్దనిష్టాననుబంధిత్వం ఇష్టతాం ఫలతాం మదిత రం గాం వదధికార తాం కామనానామేవ ప్రవృత్త
వాయిత్యాత్ కార్యతాజ్ఞాన ఇష్టసాధనత్వం సాధనత్వయోర్భిన్నం ధిః ఏకస్యేష్టసాధనత్వే కృతిసాధ్యత్వం తేన తాత్పర్యం ధర్మస్య
తద ఇష్టసాధనతాజ్ఞానాంతరం కార్యతాజ్ఞానం పాకాదౌ ప్రవర్తకం కృతిసాధ్యత్వే బలవదనిష్టాననుబంధిత్వం విశేషణం దేయం కాం
మధువిషసంపృక్తాన్నభోజనే కృతిసాధ్యత్వేష్టసాధనత్వయోర్జ్ఞానేపి ప్రవృత్తిః బలవదనిష్టానుబంధిత్వజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వాదిత్యలం

మంజరి

౧౦ దనిష్టాననుబంధిత్వేష్టసాధనతయోః తత్తదాజ్ఞాప్రవర్తకత ఏవ విశేషబలవదనిష్టాననుబంధీష్టసాధనత్వే సతి కృతిసాధ్యతాజ్ఞానం ప్రవ
ర్తకమితి ప్రాచాం బలవదనిష్టాననుబంధీష్టసాధనత్వే సతి కృతిసాధ్యత్వం [illegible] తదేవ [illegible] ఇష్టసాధనత్వే సతి కృతిసా
ధ్యత్వే బలవదనిష్టాననుబంధిత్వాద్విశిష్టం [illegible] ఇతి విధ్యర్థః [illegible] కృతిసాధ్యం తదింగిత
ర్గాంభీర్యచర్చాయాం జ్ఞాతే ప్రవృత్తివిధిప్రవృత్తిః [illegible] కృతిసాధ్యేష్టసాధనే బలవదనిష్టాననుబంధిత్వాదితి [illegible]
ఇష్టసాధనత్వే [illegible] సాధనం [illegible] ప్రవర్తకమితి తత్రాద్యజ్ఞానం ప్రవృత్తిః [illegible]
[illegible] వాక్యాంశ [illegible] సంసర్గ [illegible] మర్యాదాన్వయాత్ [illegible] సాధనతావి[illegible]
[illegible] ప్రవర్తకత్వమిత్యర్థః [illegible] ఇష్టసాధనత్వే సతి విశేషణం [illegible]
[illegible] కృతి [illegible] వాక్యార్థః [illegible] కృతిసాధ్యత్వం [illegible]
[illegible] బలవదనిష్టాననుబంధీష్టసాధనత్వే సతి కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేన హేతుత్వం కృతిసాధ్యత్వే సతి బలవ
దనిష్టాననుబంధీష్టసాధనతాజ్ఞానత్వే బలవదనిష్టాననుబంధి కృతిసాధ్యత్వే సతీష్టసాధనతాజ్ఞానత్వే వా ప్రవృత్తి హేతుత్వం [illegible]
[illegible] తత్ర [illegible] హేతుత్వమితి [illegible] కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నహేతుతాయాం [illegible] కృతిసాధ్యతా
జ్ఞానత్వే [illegible] ప్రతిబంధకత్వం [illegible] విశిష్టజ్ఞానస్య [illegible] జ్ఞానత్వేన [illegible]
[illegible] సాధ్యత్వ [illegible] సాధ్యత్వ [illegible]
జ్ఞానం బలవదనిష్టాననుబంధిత్వజ్ఞానం చ బలవదిష్టసాధనతాజ్ఞానం [illegible] ఇష్టసాధనతా
[illegible] ఇష్టసాధనత్వం [illegible]
౨౦౪ [illegible] కృతిసాధ్యత్వం ఇష్టసాధనత్వం బలవదనిష్టాననుబంధిత్వం [illegible] విశిష్టం [illegible]

ಇಸಮಕಾವಿಶಹಾಠಕ ಕಂಠಂ ಭಕ್ಷಯತಿ ಇತ್ಯತ್ರ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಯೋಃ ಸತ್ತ್ವೇಽಪಿ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವಸ್ಯ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾವದಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ
ಪ್ರತಿಭಾಸಮಾನಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವಸ್ಯ ಕಾಭಾವಾತ್ ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಇತ್ಯತ್ರ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ವೇಽಪಿ ನಾಂತರೀಯಕ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ
ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಯೋಃ ಸತ್ವಾತ್ ಸಂನಿಧಾನೇ ಚ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿ ಸಂನಿಧಃ ನಿಯಮವಿಧಿರ್ವಿಧಿಃ ಅಪೂರ್ವವಿಧಿರ್ನಿಯಮವಿಧಿಃ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾವಿಧಿ
ಶ್ರುತಿತ ಇತಿ ಚ ವಿಧಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ನಿಯಮಃ ಪಾಕ್ಷಿಕೇ ಇತಿ ತತ್ರ ನಾಂತರೀಯಕತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾ ಇತಿ ಗೀಯತೇ ಇತ್ಯುದಾಹರಣೇಷು
ಪಂಚಪಂಚನಖಾ ಭಕ್ಷ್ಯಾ ಇತ್ಯಾದೌ ... ಅತ್ರ ಗುರವಃ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಂ ವಿಧ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತ್ಯಾದೌ ವಿಧಿನಾ
ತಸ್ಯಾಭಿಧಾನಂ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಯಾಗಃ ಇಷ್ಟಸಾಧನಮಿತ್ಯೇವ ಬೋಧ್ಯಮಿಷ್ಟಂ ಮಂತ್ರ ಕಾಮ್ಯತ್ವೇ ಉಪಪತ್ತಿಃ
ಸ್ವರ್ಗ ಏವ ... ಶಕ್ಯಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಧರ್ಮತ್ವಸ್ಯಾಶು ತರವಿನಾಶಿತ್ವೇನ ನಾಂತರೀಯಕ ಪರಂಪರಯಾ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಂ ಯಾಗಸ್ಯ ಪರಂಪ
... ಕಾರ್ಯಪೂರ್ವಸ್ಯ ಕಲ್ಪನಾತ್ ... ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿಕಾರ್ಯತ್ವೇ ಸ್ವರ್ಗಾನಿಯೋಜ್ಯ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಯೋಃ
ಸ್ವತಾಂ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುಃ ... ಕೃತಿಸಾಧ್ಯಯೋರ್ಬಾಧಕಃ ... ತ್ವಂ ಅತ ಏವ ನಿಷ್ಕಾರ್ಯತ್ವ ... ಯೋಗ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಇತಿ
ಕಂಠತಿತ ... ನ್ಯಾಯ ... ಕೃತಿರ್ವಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ... ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತೌ
ಶಕ್ಯಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಪೂರ್ವಮೇವ ವಿಧ್ಯರ್ಥಃ ತಸ್ಯಾಗ್ರಿಯಾ ... ತಯೋರ್ಲಾಘವಂ ... ಪೂರ್ವಸ್ಯಪೂರ್ವಮುಪಪತ್ತ
ತಾತ್ಪರ್ಯತ ... ತತ್ರ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ಅಸ್ಮದ್ಕಾರ್ಯತ್ವೇ ಕಾರ್ಯಸಾಮಾನ್ಯ ಏವ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ... ಬಾಲಾನಾಂ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಿ ...
... ಕಾರ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ಭವತೀತಿ ... ಸ್ವಜ್ಞಾನಾದಿ ... ಕಾರ್ಯತಾಪ್ರಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ... ಅನ್ವಯ ...
ನಿಯೋಜ್ಯನಿಯೋಜಕಭಾವಲಕ್ಷಣಃ ತತ್ರ ಕಾಮಿನೋ ನಿಯೋಜ್ಯಃ ನಿಯೋಜಕಂ ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಅತಃ ಕಾರ್ಯೇ ನಿಯೋಜಕತ್ವಮೇವ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ
ತ್ವಯಾ ನಿಯೋಜಕತ್ವಂ ... ಮಿತಿಯೋಗ್ಯತಯಾ ... ತ್ವಂ ಅತ್ರಾನ್ವಯ ... ಯೋಜಕ ... ಕಾಮ್ಯಸಾಧನತ್ವಂ ...
ತ್ರ ಕಾರ್ಯ

೭೦

మంజరి

౯౧

మీంకా పర్యాప్తదర్శితత్వాపన్న సాంధ్యత్వస్య జ్ఞాతం కార్యతయోర్వైతి ... కాపన్న సాధ్యం ప్రాపన్న సాధ్యత్వస్య జ్ఞానయత్రిఅశ్య దాహ్యాత్తరః
శృప్వవ తవాంతా ... జ్ఞానకావ్యస్య గసాంధ్యఖవతిఅత్రాంయోగ్యతా వలాదిప్యన విషయతేంకార్యం స్వ గ కాదీ మీంయత్వం స్వగ
కా మీంవాంయాం గవిష్టంయ కార్యవా త్వవమను ఖప్రోఖవక్ష యోగ్యతయాం అపూర్వపూంలంబంతి ... కాప్యక్ష్మప్రశక్తిఅ జవి:
కావ్యత్వ షిధి బాంపూర్వమాంపాం గాంక్షవపచితతాన్యతాఅపూర్వతా త్వర్యాస్యంభవాంతా కార్యత్వలక్ష్యతాత్యపమా: అత్రాంపస్యతేకాంర్య
త్వ ఎవవిధిశక్తి: లాంఘవాంతవతు కార్యత్వవిశిష్టేవయాంగ్య గక్కామికాంర్యతాత్వస్యయ బోధాసంభవ: బాంధకాబాంవాంత ... యోగ్యతా
జ్ఞానవిరహేబాంధక: వపాన్యయత్రయోజకరూపత్వంయాం న్యతాం సకార్యయ ... బతత్సతాత్పర్యేం తత్రప్రత్ర సంసగవత్వాంతస్యవ
సా సం శయయ సాంధాకర్ణాం జ్ఞానంపింతు: ... యాంగ్య గనాంమికాంర్యత్వస్య సంశయాంగ్య జ్ఞవతియాంకైవం సాంప్రతయత్రాంశ్చ మిక్షసాంధ్యత్వాంవిధ్య
ధ్య:యాం గితస్యత్రజ్ఞాబాంధంయతు మతకార్యతాప్యవిఅతపబాంధకాభాంవాంతి ... బాంధకమితివ్యస్యసాంక్షాంత్పరం పరాంత్వ ... మతస్య
సాంధకతాం సాంవాంగ్యస్యలజ్ఞబోంధకాంతయ ధాంశాంపవాంతృత్రక్షత్రత్రిలతాత్వదిశ్యదస్యరూపసాంవాంగ్యజ్ఞానంఅధ్యవకవిశేష్యాం
తిశాంబ్ద సాంవాంగ్యజ్ఞానంతదితరవిశేష్యప్రకారతా యతంయధాషుటేజలవాంహాంరత్వత్రవిత్రవాంధేవిత్రతరత్వేజ్ఞానంఅతోంత్ర సాం
క్షాత్వబాంధకరం పరాం త్వప్రకారకంజ్ఞానంవాంజ్యం తస్త్రగసం భవతిదాప్యరాంశు పక్షితరితిఘటే జలవాంహాంరత్వత్రయోగ్యతయాం
వస్త్రు తాంయత్రత్రతరస్యదత్వాయ: తు తదితరత్వేతదుపస్థాపకాభాంవాత్ చ లక్షణాయాంతదుపస్థితిమాంనరా ... వాంత్ అస్త్రాం
వాంతత్రాబసాంక్షాందర్శ్య సాంధత్వప్రకారత్వైవ అన్వయ: కింస్తుక్తిస్యం అథతయోగ్యతావిరహే బాంధక: తథాహి ఆఘతరవిరాంక్షి: కాం
లాం తరబాంవిశలజక కత్వే ఫలకమయపర్యం తస్థాయివాప్యపారజకకత్వనైతతాంల స్థాయిభావపాప్యపాంరజకత్వవాప్తి:
తదుక్తమాంవాంర్త్య: విరుద్ధస్తం ఫలాంయాంలంకర్త్వాతిశంయంవిరేతి ... ధర్మికల్పనాంతాం ధర్మకల్పనాంయాం లఘుత్వదాంర్య
గాంధేశవస్థాయిత్వాంయుక్తం కత్వపూర్వాంకల్పవమిదాంయాంగప్రత్యక్షప్రసంగ: ఆత్మవిశేషగుణాంనాం ప్రతియోగ్యక్షయోగ్యత్వవి
వాంధ: తన్నైమితంకయజ్ఞేయమితి ప్రత్యక్షవిరోధాంభావి ... వాద: న తత్రవిధే: గుణావాంధోంఅగ వాంధోంస్యోత్తం ధర్మ
౪ మ అన్వయప్రయోజకంగబేహాం తథాజ్ఞానం సంభవతీతి చేన్న అన్వయప్రయోజకరూపవత్వస్యయోగ్యతాత్వే తాంసాంత్ కృపం కథమపూర్వలాంభ ఇతి చేత్

నాదత్తితితదుత్త్వం విశేషాధికరణ వారకస్య వకువ్యం కుం వధారితే గోత్తార్థవాదస్త ద్ధగాదర్థవాద త్రధామతత్రి నైయాయం
శబ్దా అరిత్వ: ఉత్వశ్వాగకాశ్రయవిర షేత్త్ర గకార ఇతిప్రతీతే: అత్ర గుణవ: కత్వ: శక్తిమత్వైక గుణా తత్త్వతత్ర వరిమాణ వత[illegible]ంత్ర
లతేః ఘకత్వం శ్రాంయలం గకార ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞానస్య వకృధారి గుపపత్తే:[illegible]యాం త్రపు: నాధకాభావాత్[illegible]త్పత్తి ప్రతీతిర్నా
శ్రోత్రేస్య వ్యంజకేనాంయాం త్వతాద్విషయకత్వాదిత్వవ[illegible]గకారాదిగత త్వనాంత్వతాదిప్రతీతే:[illegible]ంశ్రాంత్రై: నాధ
కాభావాత్ ప్రత్యభిజ్ఞానం బాధకమితి[illegible]అరయ్యేవ సంబాధి తారకింక్షెస్య[illegible]త్రవిర గమకమ త్ర[illegible]వం విరగమకాభావే
త్రు విగాశాదిప్రత్యయస్యైవ కుతాంబాధిత్వమితి[illegible]వృత్తి వినాశత్వయుయోరుపయోర్భాగకృత్వకల్పనాపేక్షయాంప్రత్యభిజ్ఞామా
త్రస్యవాధకత్వకల్పనాయాం లఘుత్వాత్ అన్యతో విరగమకాభావాదు ఘంతేంశవశుమాత్వంకథమితిచేత్ ప్రత్యభిజ్ఞానస్య
గతత్వవఖిక్త్రిపాథాభావవిషయత్వాత్ తద్బాధకతి గకారశైయంయమితి సాన్యత్వసైయాయమితి వక్త్రైయాయమిత్యస్యతద్వృత్తిగతాత్వవ
ఖిర[illegible] ఖిద్యాయమిత్యర్థాత్ గకారశైయయమిత్యత్రగత్వతద్వృత్తితాత్వవిశేషణకాత్తధానతితత్వాతియోగ్యయమితి సాధ్వధి
ఖిత్వగత్వజాతి తత్వవభావ సారాధితార్యహాయు: భిష్టత్వశబ్దారత్వ:ర సుశబ్రప్రవృతాపత్ అత్వవదితార్యహాయు: తదభిన్నత్వమాంశాత్త్ర శబ్దస్య
త్రవ్యత్వసంగాభావాస్త శబ్దాత్రవ్యం సాక్షాత్త్వం బంధేశగ్రం ప్రయత్నాత్ పూత్వతావృత్తుర వదితి శబ్ద ఆప్రయోజకతావృత్తి శబ్దస్యకరా
షప్రవ్యప్తేరవ కారింఇయాంయాం గ్రాహ్యతావృ పత్త్రే: అన్యతమవగోగ్ర్య త్వ: భవన్యస్య శబ్దతావృత్ సూక్ష్మవదితావ్యహాయ: తదవృత్తి ఏవ విరత్వం
శ్రావణం తారభిన్నస్వరహింవగోగర్య: సూత్ర హత్త్రక: ప్రమాణాని స్వాంత్ర్యకత్వత్వ రస్యక్య: తథాహింప దాంగాంవ గోనకదం బరోపాంగం ప్ర
గౌతరవిగారితయం మ ఖగాసంభి పాదప్రత్యక్షే .. తావప్రియాంతం తథాచతప్రత్యయస్య కథం తత్రాంధర్థప్రత్యయస్యావతత్త్వ ద
ప్యగోగాభివ్యంగ్య: తావదశాం మత్వయుత్యం బిభ్యగోగాభివ్యంగ్యవాదాంవ ద్వగోగాభివ్యక్తివ్యం గోగ్యవాంగా వ్య: ఆసు తరవిగారి గాంతధాంత్ర
మికాసంమ భగాసంభిపాతరవ్వితిరయ: సుకారవర్ణాత్రాత్రార సౌషుట పద సూక్ష్మత ప్రత్యయార్థప్రత్యయాంపత్తే: వగోగంతరస్తైషలాప్యత్తే

ఉపద సూక్ష్మత: కతిచభిన్నపయతేయయాంథప్రత్యయ ఇతి తదర్శల్ప్యం సహీసూక్ష్మత: తావద్వగోగాభివ్యంగ్య:

మంజరి

౨౭

గాంతర్యః తదనంతరం ఛిన్నాత్రాద్య పూర్వపూర్వవర్ణానాం చరమస్య సంస్కారసహితస్య చరమవర్ణోపలంభః తద్వ్యంజక ఇతి మతే తేనైవార్థ
ప్రత్యయోత్పత్తిః స్వకృతం స్ఫోటసిద్ధిరత్ర ప్రతీతిబలాత్ సిద్ధిరితి చేత్ తత్స్వాంశత్వమవిశేష. తత్రాపి వర్ణానాం గ్రహణే చరమవర్ణస్తావద్వర్ణానాం
చరమప్రత్యయ ఏవేత్యనంభవతీతి చేత్ తావద్వర్ణానాం చరమసంస్కారాత్స్వోపలంభేత్యేవ తావద్వర్ణానాం చరమస్మరణానుభవాత్ సహ
తావద్వర్ణమాత్రం ప్రదర్శయత్యత్ర ప్రత్యాయక త్వాత్ అన్యథా ఏకైకవర్ణవిశేషాపత్తేః కిం తావద్బహుపూర్వవిశిష్టతావద్వర్ణానాం పం
క్తి తత్ప్రత్యయ స్వభావతీతి చేన్న క్రమస్త్రత్వం తేషు సాంప్రతం పూర్వమప్యస్తు తస్య ప్రత్యక్షత్వం క్రమత్వం తద్వర్ణానాం త్రిప్రతీతిరితి చేన్న
క్రమస్యాపత్తిరవిషయత్వం మానామన్తత్ర తథా స్ఫోటోపి పదపత్త్యా దివాక్యం ఇత్యాది ప్రత్యయానంతరం దివా అపేక్షితః ప్రత్యా
దాత్ర్యేవ చరమంత్రవర్ణానాం సపక్షమితి తత్కల్పయతీత్యత్ర ప్రత్యక్షాదిప్రమాణం కిం త్వయా పదత్వే జ్ఞానం స్వైవార్థాపత్తిరితి చేన్న
త్రః తదత్రార్థం శక్తేః దివా అర్థం శాబ్దత్వే సతి విశిష్టార్థ ప్రత్యాయకత్వం తథైవం ప్రత్యక్షాదివాక్యత్రాపి అర్థం జానాతి తన్మాత్ర సాంప్రదాయం తత్ర కేవల
వృత్తికేతి స్ఫోటపదపత్తేః అర్థాపత్తిపదం వాక్యే వలవృత్తికేతి నావసేయం మాంత్రమితి సంక్షేపః అపి చేత్ శక్త్యైకస్య విశేషః వితర్క్యానాం
నయదివాక్యం తదా శబ్ద ఏవ నిత్యో రమో వాక్యం ప్రత్యక్షమపి చరమాంతరమితి లక్షణం తత్పూర్వప్రమాణత్వేతి నను సర్వమిదం
ప్రమాణత్వే శక్త్యా సాధ్యత్వ ఉపదేశే తత్ర లక్షణం ప్రత్యక్షం జ్ఞానేన స్వతంత్రియత్వాత్ అన్యథా జ్ఞాతస్వాదేశం జ్ఞానమపి సత్య
స్య విషయాంతరసంబంధ ఇతి అత్ర గురవః స్వప్రకాశమేవ జ్ఞానం స్వకార్యమిత్యర్థోపచారేణ స్వవిషయే వ్యవహారాంతరం విషయాకారం
తే అత ఏవ సర్వమపి జ్ఞానం స్వయం ప్రకాశం జానామీత్యాకారకం ప్రత్యక్షం జ్ఞానస్వమితి మాత్రేణ ఆయువిషయాపత్తిప్రత్యక్షత్వేతి
ప్రమాణత్వాత్ తత్ర స్వప్రకాశం జ్ఞానం వినా సర్వత్ర ఘటావిషయాంతరత్వం సమర్థం స్వప్రకాశ జ్ఞానే విషయసంబంధ
యోగ్యత్వాత్ తథా విషయం సత్యత్వం సంస్కారం పూర్వపక్షం సంక్షిప్యైకం వాదదర్శనం సత్త్వ శుద్ధవిషయకం జ్ఞానం జానామీతి సంస్థా
ప్యాది జ్ఞానే ఏవ ప్రామాణ్యం అనాత్మ ప్రపత్తౌ ప్రత్యక్షస్యాత్మపక్షపాతి ఆకాశస్యాపి సత్త్వే ఘట ప్రకాశపత్తేః సా జ్ఞాతాస్తు జ్ఞానం తావత్

వత్త్వవిషయిజ్ఞానతాం వ్యంభలం న కయతి త్రిః। పూర్వోక్తం తంస్మైవ అనుమేయం జ్ఞానమిత్యాపదియుక్తరభిః జ్ఞాతతాయాం ఇరక్షత్వాత్
జ్ఞానరూపవస్య కించిత్ప్రకాశ్యత్వాత్ అనుమానం సంభావ్యస్య ప్రమితెను నైవ జ్ఞానం గృహ్యతే యో గృహ్యతాపత్తేః ఏవం తద్గ్రాహ్యకమబసావ్య
చివం తద్గ్రాహ్యకమపి త్వనైవ ప్రేక్షా విషయాంతర సంచారసామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకస్య చిద్గ్రాహ్యకస్యమకస్మిం గ్రాహక తద్వేతః ప్రతిబం
ధకత్వేకించిత్సాకమితి చేత్తదా ఖండయిష్యతి సంక్షేపః తద్గ్రాహకత్వస్య ప్రామాణ్యం కేన గృహ్యతే తదనుమానేన గృహీతమనవస్థాం సాధ్య
ప్రతిబంధః ఖండాన్య స్మ జ్ఞానత్వేన అనుమానం జ్ఞానం సమితి జానాయమానం ప్రామాణ్యమబవిషయీకరోతీత్యాహ స్వజ్ఞాతతాయాం
విజ్ఞానం కమాత్రస్యావ్యభిగృహీతాప్రమాత్వవిశిష్టస్య వాంకాభ్యాః తదాం జ్ఞానమాత్రం నిశ్చితే తత్ర తత్ప్రమాత్వమబసాక్ష్యతా
వస్తుదశ రూపేణ సాధ్యం వాప్యత్వసిద్ధ్యనేనరూపేణ తత్తేన అనుమానవత్తే వాప్యప్యభ్యామసితి జ్ఞానాంప్రవృత్తేరపి తత్ర
ప్రాదప్రకాశ్యకార్యత్వేన త్వః వ్యభిచారాత్ సాధ్యప్రతిబన్ధేషు సకరవస్తు స్వప్రకాశపరిపాకః స్వమిత్ప్రామాణ్యమబిఖిల
స్యతేవాప్యయుక్తస్వప్రకాశతాయాం అనుమానేనైవం జ్ఞానప్రామాణ్యసంశయానుపపత్తేః గ్రాహకప్రామాణ్యనిశ్చయాత్
నిశ్చితసంశయానుపపత్తేః అప్రమాస్వప్రకాశతాయాం వ్యాపారాత్ తత్ర జ్ఞానానాం పాపస్య సమానధర్మవత్త్వయాం తత్ర జ్ఞానస్య స్వ
యం వృత్తి రేకా ధర్మం సంశయంప్రతి తాద్వదారణత్వయోరితి మిత్రాస్తు తద్వద్విశేష్యకత్వసతి తత్ప్రకారకత్వం ప్రామాణ్యం తత్ప్రతి
ధమాను వ్యవసాయన్యాపత్తేః తద్రూపే ఘటత్వ వాంగ్వావద్వ్యవసాయేనోపలభ్యతే అతస్తద్వద్విశేష్యత్వాంశే సంశయానుపపత్తిః
గృహ్యతే విషయతావిశేషగతస్తతః పుంస్త్వయుక్తతత్త్వాగ్రహసామిభిః రత్ప్రకాశనాం సామర్థ్యం న ఘటయసమానాకారే
తస్యబాధిరత్వప్రకాశకతావత్ అనుమానకథం విశేషవ్యవహారం జ్ఞానం కథమనుమానాసవ్యవసాయవిషయప్రకారంపుటత్వప్ర
బవ్యవసాయమపత్తమతప్రకారకతావిషయవిశేష్యతావత్తుప్రగృహీతి అన్యత్ర తత్ర గృహీనాగృహీతత్వాద్వద్విశేష్యకత్వం
ప్రామాణ్యమితి తదభిః ఏవం ప్రాతద్వద్విశేష్యకత్వం తత్ప్రకారకత్వం చ గృహీతం నవా వాదిప్రామాణ్యం కింతు తద్వద్విశే

మంజరీ

౧౨

ష్యకత్వవిశిష్టం తత్ప్రకారకత్వం చ తద్వద్విశేష్యకత్వే సతి ష్యత్వమనువృత్తసాంయిక గృహీతం పర్యాప్తి తద్వద్విశేష్యకత్వస్య పూర్వమను
పస్థితేః సంసర్గవిధయా విశిష్యతాం ప్రకారతాం చ భాసతే । కించైతద్విషయప్రామాణ్యం ప్రమాణకుంజానుపం జయాం సుగంజానుపం
జ్ఞ విశిష్టా ఇతి సమయానపేక్షం బలే అతిప్రాప్తిః అప్రతిహితం తత్ర విశేష్యవిశేష్యకత్వం విశిష్టప్రకారకత్వం చ కింతు తద్వద్విశేష్యకత్వ
మేవ తత్ప్రకారకత్వమిత్యుక్తం చ తాం వక్తి ద్వాదశ్యదర్శనావః ప్రథమం గృహీతం శక్యః తద్వద్విశేష్యకతావచ్ఛేదకత్వస్వరూపం
త్వమనుపస్థితత్వాత్ అత్రోచ్యతే మాం స్వప్రథమంను వృత్త సాంయికప్రామాణ్యగ్రహః ద్వితీయస్య తు సాంశ తద్వద్విశేష్యకత్వ
స్వరూపం ప్రథమంను వృత్తసాంయిక పక్షతే చైవం ప్రామాణ్యస్యాను వృత్తసాంయిక విషయత్వ ప్రామాణ్యసంశయోత్పాదితి
ప్రామాణ్యం జ్ఞాపకశాస్త్రప్రామాణ్యం స్వానువృత్తసాంయిక గృహీతం తత్ర సంశయానంభవాంచ్చ ద్వాపులభ్యత్వసంశయోభయసాం
త స్వభావత్వ ద్వవాచ్చ చైవం ప్రామాణ్యస్య స్వతోగ్రాహ్యత్వవాదిగతం అసత్యం ప్రకటయామ పదార్థం యుగ్రాహకగ్రాహ్యత్వం
కిం మిత్రమతే స్వతోగ్రాహ్యత్వం తత్ప్రథమంను వృత్తసాంయిక గృహ్యతే ఏవం చ సాధ్యప్రవృత్తా అనుమానమిత్తగ్రాహకం
ఇదం పురుషజ్ఞానం ప్రమాకరాది మతి పురుషజ్ఞానచాన్వయ సంప్రతి పక్షవకలావన్వయస్త్వవం తద్విశేష్యం ఇతి ప్రవృత్తి కేకి అన్యత్ప్రత్య
యమప్రామాణ్యం చ ఏవప్రామాణ్యం వ్యతిరేకి సంబంధం చ సంబంధప్రతిబద్ధిః ప్రవృత్తిరేకి ని సంబంధం పరతోగ్రాహ్యం పక్షే స్వతః
తికింతు సాధ్యాభావవ్యాప్యభావంతాం ఇతి కిం తత్ర విధ్యైవ సంబంధప్రతిబద్ధ్యాత్ తదభావం ప్రతిబద్ధిః ప్రతిబంధో నిర్జ్ఞానే సాధ్యతావచ్ఛే
భావజ్ఞానే సతి వాచ్యం తస్య ప్రతిబంధో నిరూపకతావత్ చైవం ప్రతిబంధో నిర్జ్ఞానే వ్యభావజ్ఞానం కారణం ఏవం చ యద్వ్యాపకతయా
కేతః తత్సంస్కాంత దభావవ్యాప్తి విశేష సంస్కార్యజ్ఞానే కథం తద్విశిష్టజ్ఞానే యుగపాసుమితిరితి వాచ్యం అప్రామాణ్యాభావవి
శేష్యకతంతైవ అనుమితిరాచ్య చ గమనాదివాచ్య పయోరాం న్తుత తత్తథాం ఛతస్యతి తత్ప్రకారకత్వగ్రహేణేన గతిః కించ కారణమతి
పురుషజ్ఞానే త్వాకే గ్రాహ్యం అనువృత్తసాంయిక ఇతి చేత్ పురుషజ్ఞాన దిమతి తత్ప్రకారకత్వగ్రహః స్వయం సాధ్యత్వాంయి తస్మాద
పరంయాఅ ఏష స్వవ్యాప్త్యర ఇతి అన్యత తత్ప్రకారకజ్ఞానేత్వమేవ ప్రామాణ్యం చ రజత త్వప్రకారకజ్ఞానమబ్ధిప్రామాణ్యం స్వత

గ

...ద...ష్టైః స్వేహి యత్ర యన్నిష్ఠ తత్ర తత్ర ప్రకారకజ్ఞానేచ్ఛాయా వృత్తే కథం తదహిర్గశుక్తౌ విశం రజతమితి వ్యవహారః ఇతి చేత్ తత్ర వ్యవహారం తన్వ్య
రజతత్వా... సంసర్గాగ్రహ... రజతత్వప్రకారకశుక్తౌ ప్రవృత్తిరభి తత్ర విషయాపరీక్ష రజతత్వస్యాపి సంసర్గాగ్రహ... రజతత్వప్రకారక
వృత్తౌ ...ప్రకారకజ్ఞానం ప్రవర్తకం ...కారణం ...తత్ర ...విశేషకం శుక్తౌ ప్రవృత్తిరితి చేన్న తత్రాపి రజతత్వసంసర్గా
...వృషే... సంసర్గాగ్రహం సాధ్యవిశేషాత్ స్వేచ్ఛత్వం వాదినః ప్రవృత్తిః స్వేచ్ఛాసంవాదినః ...మః కథమితి చేత్ తద్వృత్తి తద
సంసర్గాగ్రహస్య తత్ర ప్రకారకసంవాదిజ్ఞానం ప్రవృత్తౌ హేతుత్వం ...తత్రాప్యతిలాఘవాత్ రజతత్వసంసర్గాగ్రహ ...రజతత్వప్రకా
రకప్రవృత్తౌ హేతుః రజతత్వసంసర్గాగ్రహః శుక్తౌ ...శుక్తౌ తద సంభవః విశేషణజ్ఞానం విశిష్టబుద్ధౌ ...సన్నికర్షః త
...సంసర్గాగ్రహం ...విశిష్టజ్ఞానే హేతుః అ... విశేషణస్య రజతత్వస్య జ్ఞానం విశేష్యశుక్తేః ...సన్నికర్షః
తదుభయోః సంసర్గాగ్రహ ...రజతత్వేన ...సన్నికర్షవిశిష్టత్వం తత్ప్రకారకమితి చేన్న సన్నికృష్టం రజతం యత్ర తత్ర సం
...యుక్త ...రజతత్వ ...జ్ఞానం సన్నికర్షస్య ...జ్ఞానస్య సన్నికర్షస్య ...మిదం రజతమితి రజతత్వప్రకారకప్రత్యక్షమేవ
...రజతమిత్యాకారక ప్రవృత్తిరితి ...సంక్షేపః ॥ ఇతి శ్రీ... ...విరచితా ...
...॥ ...శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥